

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for lysåbne naturtyper og arter
på Naturstyrelsens arealer
2. planperiode 2016-2021
i Natura 2000-område nr. N25
Vangså Hede

Titel:

Natura 2000-plejeplan for lysåbne naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer.
2. planperiode 2016-2021 i Natura 2000-område nr. N25 Vangså Hede

Udgiver:

Naturstyrelsen
Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl
www.nst.dk

År:

2017

Foto:

Plettet gøgeurt på Vangså Hede
Cornelia Maj Christensen, NST Thy

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

978-87-7179-077-1

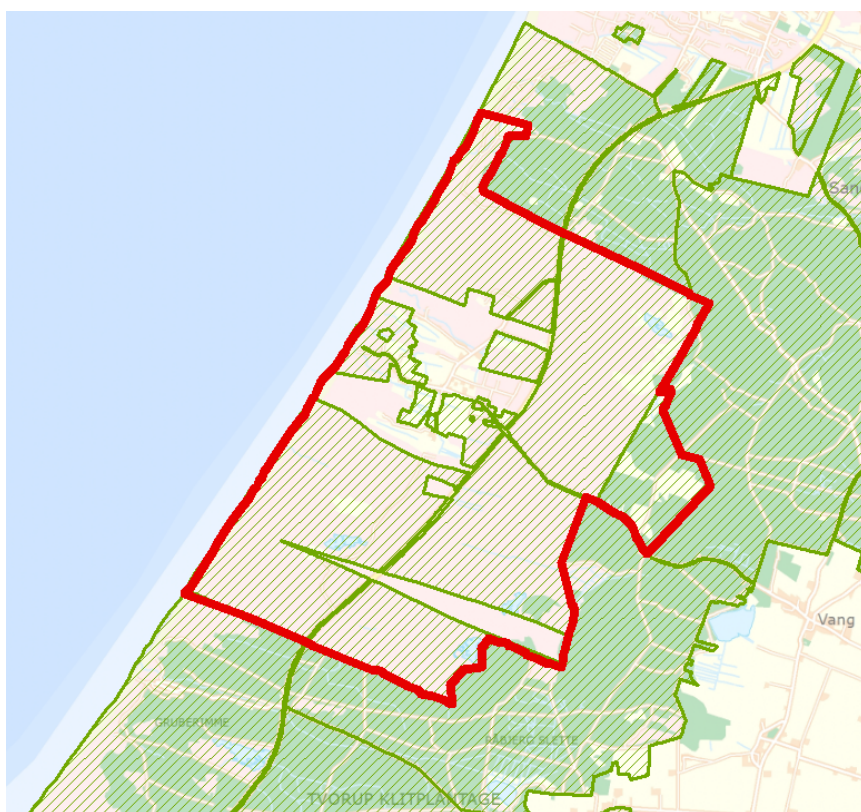
Må citeres med kildeangivelse.

1. Generelt

Der er 20. april 2016 offentliggjort Natura 2000-planer for 252 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område nr. N25 *Vangså Hede* og vedrører Naturstyrelsens arealer på ca. 1.408 ha.

Figur 1: Oversigtskort over Natura 2000-områdets afgrænsning

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal

I denne plejeplan er arealer og indsatser opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper og arter knyttet til de lysåbne naturtyper. Natura 2000 plejeplaner for de skovbevoksede naturtyper, samt mere detaljerede oplysninger om indsatsen i Natura 2000-områderne findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For supplerende læsning herom henvises til Naturstyrelsens driftsplaner for det pågældende område, som findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. driftsplanlægning.

Naturstyrelsen har udarbejdet et resumé af plejeplanen, som indgår i en kommunal Natura 2000-handleplan. Dette resumé er vedlagt som bilag 1.

Plejeplanen gælder for perioden 2016 -2021 og skal således senest være gennemført med udgangen af år 2021. Plejeplanen vil forsat være gældende efter 2021 og efterfølgende alene blive ajourført, når der foretages ændringer i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, ændringer i Natura 2000- eller driftsplanlægningen eller ændringer i øvrige forhold, der måtte give anledning til at ajourføre plejeplanen.

Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

I 2016-18 foretager Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) genkortlægning og tilstandsvurdering på alle arealer (lysåbne naturtyper og skovnaturtyper), og resultatet forventes at indgå i kommende basisanalyser for hvert enkelt område i 2019.

Få adgang til MiljøGIS overvågningsdata fra basisanalysen her:

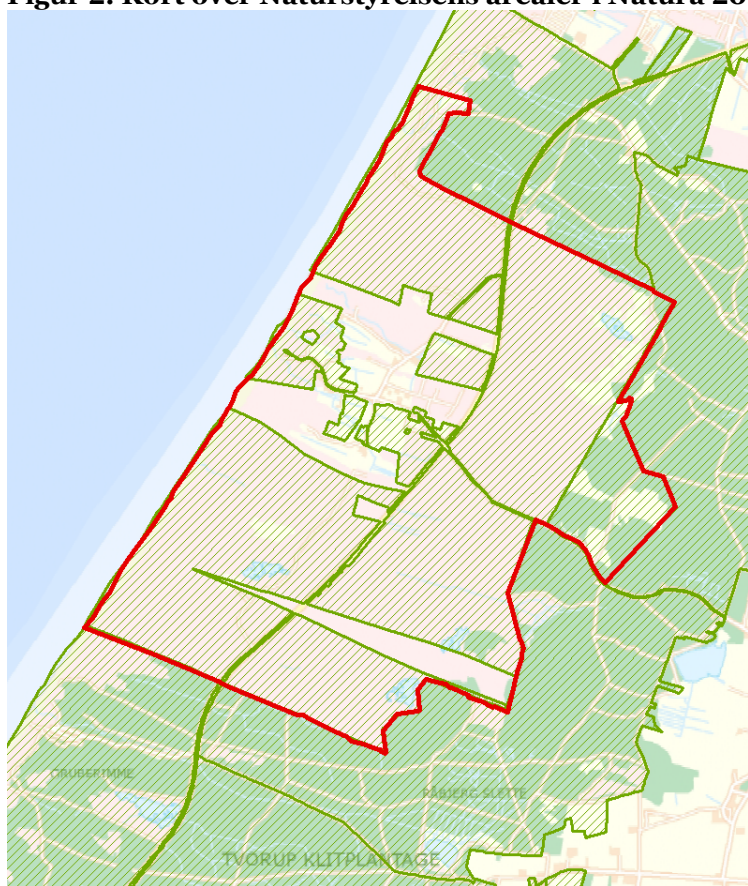
<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=natura2000planer2h2014>

2. Områdebeskrivelse

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder: grå/grøn klit, klithede og klitlavning. Endvidere er der fokus på arterne hedepletvinge, hjejle og mosehornugle. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H25 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F18. Natura 2000 området består af et stort sammenhængende klitområde, beliggende imellem havet og Nystrup plantage. Området rummer et værdifuldt fugleliv og med sjældne planter og nærringsfattige søer og lobeliesøer.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På SVANAs hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Figur 2: Kort over Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området.

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal

Naturstyrelsen ejer ca. 85 % af området, som svarer til ca. 1.408 ha og er tillige ifølge fredningen plejemyndighed på de privat ejede arealer.

Tabel a: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	naturtype	Total
2130	Grå/grøn klit	194,5
2170	Grårisklit	5,4
2190	Klitlavning	159,7
2140	Klithede	696,3
2120	Hvid klit	5,1
2110	Forklit	6,1
Hovedtotal		1067,0

Desuden er der i udpegningsgrundlaget nævnt følgende arter, der forekommer, eller har potentiale til at kunne indfinde sig, i Naturstyrelsens dele af Natura 2000-området:

- Hjejle (Y) (F18)
- Mosehornugle (Y) (F18)
- Tinksmed (Y) (F18)
- Stor vandsalamander (H25)
- Hedepletvinge (H25)
- Odder (H25)

3. Status for gennemførelse og erfaringer fra 1. plejeplanperiode

Plejeplanen for 1. planperiode omfattede 56 plejetiltag hvilket omfattede rydning og knusning af bevoksning, tildækning af grøfter og genoprettelse af den naturlige hydrologi.

Plejeplanen for 1. planperiode omfattede rydning af bevoksning, herunder træer og buske på heden.

Naturstyrelsen har gennemført en evaluering i form af en statusopgørelse og overvejelser om hvilke erfaringer, der kan drages af første planperiode. Med baggrund i denne evaluering kan Naturstyrelsen konkludere, at de planlagte indsatser er gennemført i plejeperioden for Naturstyrelsens arealer og at disse indsatser har bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger.

Tabel b: Status for gennemførelse af plejeplanens mål for 1. planperiode 2009-2015.

Gennemførte indsatser (antal)	56	Gennemførte indsatser (areal)	900 ha	98 %
Ikke-gennemførte indsatser (antal)	1	Ikke-gennemførte indsatser (areal)	18 ha	2 %

Tabel c: Oversigt over konkrete indsatser der ikke er gennemført med begrundelse

Natur type	Naturtype navn	Plejemål	Plejetiltag	ha	Begrundelse for manglende gennemførelse
2130	Grå/grøn Klit	Forbedring af naturlig hydrologi	Lukning af grøfter	1618 m	Afventer LIFE REDCOHA projekt, der forventes gennemført i næste planperiode.

Generelle bemærkninger og konkrete erfaringer i forhold til 1. generations plejeplanlægning

Generelle bemærkninger

I området er ovennævnte plejetiltag gennemført, til sikring af den sammenhængende lysåbne natur og plejemålene vurderes at være nået. Alle habitatnaturtyperne i udpegningsgrundlaget vurderes overordnet at have haft gavn af plejen der har medvirket positivt i forhold til målet om at sikre en gunstig bevaringsstatus.

Der har været græsset ekstensivt i vækstsæsonen med kvæg, og ro om vinteren. Hedearealet rundt om Vangså by fremstår i dag velafgræsset.

Der skal gøres en stor indsats for naturtypen og arterne ved at tilføre mere hydrologi, ved at lukke flere grøfter i den kommende plejeperiode.

Der mangler at blive lukket 1618 m grøft på Vangså som led i et LIFE REDCOHA projekt. Dette forventes afsluttet i den kommende plejeplans periode 2016-2021. Det er erfaringen at de lukkede grøfter andre steder på Vangså Hede, er vendt tilbage til den naturlige hydrologi.

I den kommende planperiode er der behov for tiltag til forbedring af hydrologien, for at sikre de udpegede arters levesteder. Især i den østlige del af området, der kan tørre ud i sommerperioderne.

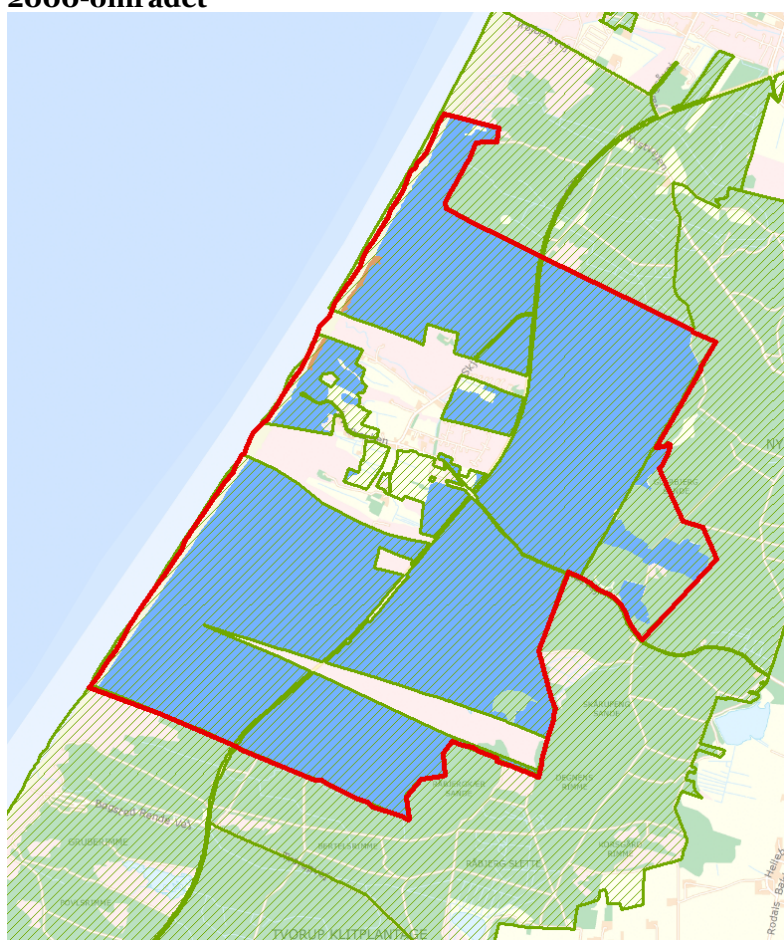
Der er ikke gennemført bekæmpelse for Rynket Rose (*Rosa Rugosa*) endnu, da resultatet for og viden om bekæmpelsesmetoderne har været for usikre og uvisse. Vi afventer stadig resultatet for en ny bekæmpelses metode med maskine. Konkurrencen fra denne invasive art er meget betydelig i området og indsatsen ventes derfor øget i den kommende periode. Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne *grå/grøn klit* og *klithede* med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

Konkrete erfaringer

- Det er erfaringen fra andre steder, hvor der er lukket grøfter, at det er et enkeltstående tiltag, som ikke kræver yderligere pleje.
- Det er også erfaringen at grøftelukning og den tilbagevendende naturlige hydrologi, går ret stærkt og helt af sig selv, efter tildækning.

4. Mål og plejetiltag

Figur 3: Oversigt over lysåbne naturtyper og planlagte indsatser i Natura 2000-området

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal
- Lysåbne habitatnaturtyper med planlagt indsats
- Lysåbne habitatnaturtyper uden planlagt indsats

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen klithede med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.
- Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på naturtypen klitlavning og arterne, hjejle og mosehornugle, som har en væsentlig forekomst i området (jvf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens *mål* for de ovenstående lysåbne naturtyper og arter i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype og det samme kan være tilfældet for en art.

Desuden præsenteres de typer af *plejetiltag*, som Naturstyrelsen vil anvende på baggrund af Naturstyrelsens erfaringer og bedste viden om naturpleje, der blandt andet omtales i det vejledende indsatskatalog for Natura 2000-plejeplanlægning for lysåbne naturtyper, Skov- og Naturstyrelsens Naturplejestrategi (1999), Naturstyrelsens plejebog om 'Græsning og høslæt i naturplejen', Naturstyrelsens plejebogsserie for henholdsvis overdrev, ferske enge, søer, strandenge, hede, mose, små vandhuller samt Naturstyrelsens Naturportal.

På et areal kan der forekomme mere end én slags plejetiltag, ligesom der kan være fastlagt flere tiltag for en art.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens vurdering af omfanget af de enkelte plejetiltag, der vil blive gennemført i plejeplanens periode. På Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000 findes links til kort med detaljerede oplysninger om mål og indsatser på lokalitetsniveau.

Plejemål og plejetiltag for lysåbne naturtyper

Der vil på de lysåbne naturtyper i dette Natura 2000-område blive foretaget *løbende* pleje, med henblik på opretholdelse af naturtypen i form af henholdsvis græsning på klitheden og rydning af opvækst af bl.a. bjergfyr overalt på heden og bekæmpelse af invasive arter jvf. nedenstående skema.

Der foretages cyklisk drift med rydning af opvækst og pletvise afbrændinger med års mellemrum.

Der foretages *enkeltstående* indgreb i form af understøttelse af naturlig hydrologi på 1.618 km lukket grøft.

Tabel e: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	2140	Klithede	Sikring af naturtypen	4,0
			Naturtypebevarende pleje	500,4
			Forbedring af hydrologi	323,7
			Udvikling mod 2140 Klithede	4,2
	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	7,7
			Naturtypebevarende pleje	186,8
			Forbedring af hydrologi	10,2
	2190	Klitlavning	Sikring af naturtypen	0,4
			Naturtypebevarende pleje	47,1
	2170	Grårisklit	Sikring af naturtypen	2,0
			Naturtypebevarende pleje	2,9
	2120	Hvid klit	Naturtypebevarende pleje	5,1
	2110	Forklit	Sikring af naturtypen	3,0
			Naturtypebevarende pleje	3,1

Tabel f: Planlagte løbende plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper
Areal omfattet af indsatsen (ha)

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	Total
	Naturtype	Plejetiltag			
Eksisterende habitatnatur	2140	Klithede	Rydning af opvækst	Eksisterende	500,6
			Afbrænding	Eksisterende	260,4
			Græsning	Eksisterende	109,0
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	98,7
	2130	Grå/grøn klit	Rydning af opvækst	Eksisterende	189,0
			Afbrænding	Eksisterende	81,2
			Græsning	Eksisterende	52,9
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	34,7
			Bekæmpelse af andre problemarter	Nyt	9,2
	2190	Klitlavning	Rydning af opvækst	Eksisterende	42,7
			Afbrænding	Eksisterende	32,8
	2170	Grårisklit	Rydning af opvækst	Eksisterende	4,9
			Afbrænding	Eksisterende	0,8
			Græsning	Eksisterende	2,0
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	2,0
	2120	Hvid klit	Rydning af opvækst	Eksisterende	5,1
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	5,1
	2110	Forklit	Rydning af opvækst	Eksisterende	3,1
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	3,0

I tabel f er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Tabel g: Planlagte enkeltstående plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	Total
	Naturtype	Plejetiltag			
Eksisterende habitatnatur	2140	Klithede	Aktiv lukning af dræn og grøfter	Nyt	195,8
			Rydning af bevoksning	Eksisterende	3,8
	2130	Grå/grøn klit	Aktiv lukning af dræn og grøfter	Nyt	10,2
	2190	Klitlavning	Rydning af bevoksning	Eksisterende	4,7

I tabel g er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i Natura 2000-planerne for 2016-2021.

Plejemål og plejetiltag for arter

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af plejetiltagene for naturtyperne i de områder som arten er eller potentielt kan blive tilknyttet. Disse plejetiltag fremgår af tabel f og g.

Af hensyn til hjejle og mosehornugle gennemføres specifikke artsplejetiltag.

Naturstyrelsen planlægger ikke yderligere indsats for arten odder end de plejetiltag, der er oplyst under plejeplanerne for de lysåbne naturtyper.

Af hensyn til sommerfuglen hedepletvinge konverteres 29 hektar landbrugsareal ved Vangså til naturarealer med fremtidig pleje i form af slet ved udløb af forpagtningskontrakter ved udgangen af 2016. Tiltaget omfatter afdelingerne 370a og 473a.

Med støtte fra EU's tilskudsordning LIFE+ Nature gennemføres som led i projektet "Sårbar Natur langs Vestkysten (REDCOHA)" forbedring af den naturlige hydrologi på klitheden ved lukning af en række grøfter i afdelingerne 370, 371 og 372.

En mere detaljeret beskrivelse af specifikke artsplejetiltag fremgår af Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000.

Tabel h: Mål for arter

Målsatte arter (antal)			
Art	Navn	Målsætning	Total
A140	Hjejle	Sikring af artens levested	1
A222	Mosehornugle	Sikring af artens levested	1

Tabel i: Specifikke artsplejetiltag

Indsatser for arter (antal)			
Art	Navn	Indsatstype	Total
A140	Hjejle	Rydning af opvækst	1
		Afbrænding	1
A222	Mosehornugle	Forbedring af hydrologi	1

Ændring af naturtype

Nogle af Natura 2000-områdets arealer uden habitatnatur skal udvikle sig til naturtyper på sigt, og udvalgte arealer med eksisterende naturtyper skal blive til andre naturtyper end dem, der forekommer i dag. Tabellerne j og k viser, hvad periodens indsats forventes at betyde for de enkelte naturtypers udvikling på lang sigt.

Tabel j: Planlagte udvidelser af naturtyper

Udvidelse af naturtyper (ha)	
Målsætning	Total
Udvikling mod 2140 Klithede	4,2 ha

Tabel k: Planlagte konverteringer til anden naturtype

Konvertering af naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
2140	Klithede	4,2

For naturtypen klithede er der på sigt tale om en nettoforøgelse på 4,2 ha, mens der er en tilsvarende nettoreduktion på samme areal, med fyrretræer.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at:

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres tilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.
- For arter uden tilstandsvurderingssystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- Det kortlagte levested for Tinksmid inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedets geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levesteder for arterne hjejle og mosehornugle som ynglefugle sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arterne i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvens vurdering baseres på en konkret vurdering.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område nr. N25. Vangså Hede

Natura 2000-området har et areal på 1408 hektar. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H25 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F18. Mål og indsats for udpegningsgrundlaget for hhv. habitat- og fuglebeskyttelsesområdet gælder kun for arealer inden for den pågældende udpegning. Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder: grå/grøn klit, klithede og klitlavning. Endvidere er der fokus på arterne hedepletvinge, hjejle og mosehornugle. Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i beskyttelsen af disse og af en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen klithede med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.
- Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på naturtypen klitlavning og arterne, hjejle og mosehornugle, som har en væsentlig forekomst i området (jvf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	naturtype	Total
2130	Grå/grøn klit	194,5
2170	Grårisklit	5,4
2190	Klitlavning	159,7
2140	Klithede	696,3
2120	Hvid klit	5,1
2110	Forklit	6,1
Hovedtotal		1067,0

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i flere tabeller:

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	2140	Klithede	Sikring af naturtypen	4,0
			Naturtypebevarende pleje	505,9
			Forbedring af hydrologi	323,7
			Udvikling mod 2140 Klithede	4,2
	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	7,7
			Naturtypebevarende pleje	181,3
			Forbedring af hydrologi	10,2
	2190	Klitlavning	Sikring af naturtypen	0,4
			Naturtypebevarende pleje	47,1
	2170	Grårisklit	Sikring af naturtypen	2,0
			Naturtypebevarende pleje	2,9
	2120	Hvid klit	Naturtypebevarende pleje	5,1
	2110	Forklit	Sikring af naturtypen	3,0
			Naturtypebevarende pleje	3,1

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	2140	Klithede	Rydning af opvækst	Eksisterende	500,6
			Afbrænding	Eksisterende	260,4
			Græsning	Eksisterende	109,0
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	98,7
	2130	Grå/grøn klit	Rydning af opvækst	Eksisterende	189,0
			Afbrænding	Eksisterende	81,2
			Græsning	Eksisterende	52,9
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	34,7
			Bekæmpelse af andre problemarter	Nyt	9,2
	2190	Klitlavning	Rydning af opvækst	Eksisterende	42,7
			Afbrænding	Eksisterende	32,8
	2170	Grårisklit	Rydning af opvækst	Eksisterende	4,9
			Afbrænding	Eksisterende	0,8
			Græsning	Eksisterende	2,0
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	2,0
	2120	Hvid klit	Rydning af opvækst	Eksisterende	5,1
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	5,1
	2110	Forklit	Rydning af opvækst	Eksisterende	3,1
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	3,0

Tabel IV: Planlagte enkeltstående plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	Total
	Naturtype	Plejetiltag			
Eksisterende habitatnatur	2140	Klithede	Aktiv lukning af dræn og grøfter	Nyt	195,8
			Rydning af bevoksning	Eksisterende	3,8
	2130	Grå/grøn klit	Aktiv lukning af dræn og grøfter	Nyt	10,2
	2190	Klitlavning	Rydning af bevoksning	Eksisterende	4,7

I tabel III og IV er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Tabel V: Planlagte udvidelser af naturtyper

Udvidelse af naturtyper (ha)	
Målsætning	Total
Udvikling mod 2140 Klithede	4,2 ha

Tabel VI: Planlagte konverteringer af naturtyper

Konvertering af naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
2140	Klithede	4,2

For naturtypen klithede er der på sigt tale om en nettoforøgelse på 4,2 ha, mens der er en tilsvarende nettoreduktion på arealet med fyrretræer.

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets lysåbne naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Herudover planlægger Naturstyrelsen en særlig indsats for at tilgodese arterne hjejle og mosehornugle i området, som fremgår af tabel VIII.

Tabel VII: Mål for arter

Målsatte arter (antal)			
Art	Navn	Målsætning	Total
A140	Hjejle	Sikring af artens levested	1
A222	Mosehornugle	Sikring af artens levested	1

Tabel VIII: Planlagte artsplejetiltag for arter *udover* plejetiltagene for de lysåbne naturtyper

Indsatser for arter (antal)			
Art	Navn	Indsatsstype	Total
A140	Hjejle	Rydning af opvækst	1
A222	Mosehornugle	Forbedring af hydrologi	1

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at:

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres tilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.
- For arter uden tilstandsvurderingssystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- Det kortlagte levested for Tinksmed inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedets geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levesteder for arterne hjejle og mosehornugle som ynglefugle sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arterne i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvens vurdering baseres på en konkret vurdering.

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Naturstyrelsen

Gjøddingård
Førstballevej 2
7183 Randbøl

www.nst.dk